

**לאומי | ממשל תאגידי, פרטים נוספים
ונספחים
30.09.2020**

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
236	שינויים בדירקטוריון
237	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
237	השליטה בבנק
237	מינויים ופרישות
238	מבנה ארגוני
238	הסכמים מהותיים
239	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
246	דירוג אשראי
ג. נספחים	
247	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד תום תקופת הדוח, הדירקטוריון מונה 9 דירקטורים. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2020 לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון. ביום 9 בנובמבר 2020, לאחר תחילת כהונתו של מר אבי בזורה כדירקטור בבנק, כמפורט להלן, מספר הדירקטורים בדירקטוריון הבנק לעלה ל-10.

במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301, שפורסם ביום 5 ביולי 2017 ("הוראה 301"), נקבע כי עד ליום 1 ביולי 2020, יקטן המספר המקסימלי של חברי הדירקטוריון בתאגידים הבנקאיים ל-10.

לפירוט בעניין אופן קיטון מספר הדירקטורים למספר הנוכחי, ראה פרק [שינויים בדירקטוריון בדוח השנתי של הבנק לשנת 2019](#).

ביום 29 באוקטובר 2020, ד"ר סאמר חאג' יחיא, יו"ר דירקטוריון הבנק, סיים את תקופת כהונתו השנייה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" (דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(2) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "פקודת הבנקאות", "דירקטור במעמד דירקטור אחר"). ד"ר סאמר חאג' יחיא נבחר לתקופת כהונה נוספת כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020, כמפורט להלן. ביום 28 באוקטובר 2020 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של המפקח על הבנקים למינויו לתקופת כהונה נוספת של ד"ר סאמר חאג' יחיא כדירקטור במעמד דירקטור אחר וכיו"ר דירקטוריון הבנק. בהתאם, ביום 30 באוקטובר 2020 ד"ר סאמר חאג' יחיא החל את כהונתו השלישית והאחרונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק.

ביום 4 בנובמבר 2020 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותו של המפקח על הבנקים למינויו של מר אבי בזורה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק, וזאת בכפוף להתפטרותו מתפקידו בחברות גיבוי אחזקות בע"מ, גיבוי איתן בע"מ, פיתרון בע"מ ומאסאיי בע"מ, ולהתחייבותו להפסיק, ולא לספק במשך כהונתו כדירקטור בבנק, שירותי ייעוץ בכל תחום המתחרה בפעילות הבנק. בהתאם, ביום 9 בנובמבר 2020 מר אבי בזורה החל את כהונתו הראשונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק. לפירוט נוסף, ראה דיווח מיידי מיום 9 בנובמבר 2020 (אסמכתא: 2010-01-111469).

ביום 21 בנובמבר 2020, הגב' ציפי סמט צפויה לסיים את תקופת כהונתה השלישית והאחרונה כדירקטורית חיצונית בהתאם לקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן: "הוראה 301", "דירקטור חיצוני") אשר עומדת גם בתנאי כשירות של דירקטורית חיצונית בהתאם להוראות חוק החברות¹.

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 26 באפריל 2020 פרסם הבנק הודעה מקדימה אודות הכוונה לזמן אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק שעל סדר יומה ידונו מספר נושאים וביניהם, מינוי דירקטור חיצוני אחד בהתאם לקבוע בהוראה 301, וכן שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר". לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 26 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-041766) (להלן: "הודעה המקדימה").

בהמשך להודעה המקדימה שפרסם הבנק כאמור לעיל ובהתאם לקבוע בסעיפים 11ד(א)(1), (2) ו-3 לפקודת הבנקאות, 1941, קיבל הבנק ביום 18 במאי 2020 הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן: "הוועדה למינוי דירקטורים"), במסגרתה מפורטת רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020 (לפירוט ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 19 במאי 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-049725) (להלן: "הודעת הוועדה למינוי דירקטורים").

ביום 5 באוגוסט 2020, פרסם הבנק זימון לאסיפה כללית שנתית שתתכנס ביום 10 בספטמבר 2020, שעל סדר יומה הנושאים הבאים: (1) דיון בדוחות הכספיים השנתיים; (2) מינוי רואי חשבון מבקרים והסמכה בנוגע לקביעת שכרם; (3) מינוי שני דירקטורים במעמד "דירקטור אחר"; (4) מינוי דירקטור חיצוני אחד (מס' אסמכתא: 2020-01-084459) (להלן: "זימון האסיפה"). ביום 13 באוגוסט 2020, פרסם הבנק דוח משלים לזימון האסיפה (מס' אסמכתא: 2020-01-078268).

באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2020 שהתקיימה ביום 10 בספטמבר 2020 אושרו ההחלטות הבאות: (1) למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) ובריטמן אלמגור זר ושות' (Deloitte) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק ולהסמיך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם; (2) למנות את מר אבי בזורה כדירקטור במעמד "דירקטור אחר", לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים, או אי התנגדותו; (3) למנות את ד"ר סאמר חאג' יחיא כדירקטור במעמד "דירקטור אחר", לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים, או אי התנגדותו, ולא לפני יום

¹ הגב' צ. סמט, שכיהנה עד ליום 17 באוגוסט 2017 כדח"צית בבנק, נבחרה מחדש על ידי האסיפה הכללית שהתכנסה ביום 3 באוקטובר 2017, לכהן כדירקטורית חיצונית אשר עומדת גם בתנאי כשירות דח"צ. בהתאם להסדר פרטני (למידע נוסף ראה סעיף 1.4.2 בדוח זימון האסיפה הכללית אשר פורסם על ידי הבנק ביום 28 בספטמבר 2017 (מספר אסמכתא: 2017-01-086014)) והחלה כהונתה השלישית בבנק ביום 22 בנובמבר 2017.

30 באוקטובר 2020 (לאחר תום תקופת כהונתו השנייה); ו-4) למנות את פרופ' ידידיה (צבי) שטרן כדירקטור חיצוני, לתקופה של 3 שנים, החל ובכפוף לקבלת הסכמת המפקח על הבנקים, או אי התנגדותו, אך לא לפני ה-22 בנובמבר 2020, לאחר תום תקופת כהונתה השלישית והאחרונה של הגב' ציפורה סמט.

נכון למועד פרסום הדוח, טרם נתקבל אישור המפקח למינויו של פרופ' ידידיה (צבי) שטרן.

כמפורט לעיל, ביום 30 באוקטובר 2020 ד"ר סאמר חאג' יחיא החל את כהונתו השלישית והאחרונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק וביום 9 בנובמבר 2020 מר אבי בזורה החל את כהונתו הראשונה כדירקטור במעמד דירקטור אחר בבנק. לפירוט נוסף, ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק אודות תוצאות האסיפה הכללית השנתית של הבנק מיום 10 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-090973).

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח הכספי לשנת 2019.

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2019 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 26 במרס 2020, נדון בוועדה ביום 30 במרס 2020, הוגש לדירקטוריון ביום 3 במאי 2020 ודווח בדירקטוריון ביום 6 במאי 2020.

לקט חצי שנתי של דוחות ותרשומות ביקורת למחצית הראשונה של שנת 2020 הוגש לוועדת הביקורת ביום 3 באוגוסט 2020 ונדון בוועדה ביום 6 באוגוסט 2020, הוגש לדירקטוריון ביום 25 באוגוסט 2020 ודווח בדירקטוריון ביום 27 באוגוסט 2020.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 30 בספטמבר 2020, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 13 באוקטובר 2020 (אסמכתא: 2020-01-102535). כן, ראה דיווח מיידי משלים בעניין רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2020, מיום 19 באפריל 2020 (אסמכתא: 2020-01-034717) ודיווח מיידי בעניין מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי בבנק מיום 31 במאי 2020 (אסמכתא: 2020-01-054723).

מינויים ופרישות

מינויים

מר **אורי יוניסי**, מונה לתפקיד ראש חטיבת קשרי לקוחות, כחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר ובכפיפות לראש החטיבה הבנקאית, בתוקף מיום 26 ביוני 2020.

עו"ד **מור פינגרר**, מונתה לתפקיד יועצת משפטית ראשית וראש חטיבת הייעוץ המשפטי, כחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, בתוקף מיום 1 בספטמבר 2020.

ביום 5 באוגוסט 2020, אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של **מיכאל שילר** לתפקיד מנכ"ל בנק לאומי בריטניה. המינוי בתוקף מיום 12 באוקטובר 2020, בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים בהתאם לרגולציה המקומית.

פרישות

מר **אילן בוגנים**, ראש חטיבת דאטה וחבר הנהלת הבנק, סיים את תפקידו ב-31 במאי 2020, לאחר כ-7 שנות עבודה בלאומי.

גב' **עירית רוט**, יועצת משפטית ראשית, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה ב-31 באוגוסט 2020, לאחר כ-3 שנות עבודה בלאומי.

מר **שלמה גולדפרב**, המכהן כיום כחבר הנהלה, החשבונאי הראשי וראש חטיבת החשבונאות של הבנק, הודיע על כוונתו לפרוש לאחר כ-40 שנות עבודה בבנק, מהן כ-8 שנים כחבר הנהלה. מועד פרישתו הסופי טרם נקבע, אך יהיה לאחר תקופת חפיפה שתימשך עד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2020.

מר **גיל קרני**, מנכ"ל בנק לאומי בריטניה, סיים את תפקידו ב-9 בנובמבר 2020.

מבנה ארגוני

חטיבת דאטה

פעילות חטיבת הדאטה פוצלה בחודש יוני והיחידות הכלולות בה שולבו בחטיבות הבנק. זאת במטרה לקדם את יישום אסטרטגיית הבנק ולהביא לקפיצת מדרגה נוספת במובילות הדיגיטלית של לאומי וביכולות הדאטה.

למידע נוסף ראה דיווח מיידי מיום 27 באפריל 2020 (אסמכתא: 01-04-1826-2020).

נציגות לאומי בסין

הבנק החל בתהליך לסגירת נציגות הבנק בסין שצפוי להסתיים בחודשים הקרובים. הנציגות לא קיימה פעילות עסקית ואין לסגירתה השפעה מהותית על הבנק.

חטיבת קשרי לקוחות

בחודש יולי הוחלט על הקמת חטיבת קשרי לקוחות, בכפיפות לחטיבה הבנקאית וכחלק מקפיצת המדרגה הנדרשת בשירות ובעשייה העסקית. לחטיבה יוקפפו מערך המשכנתאות, מרכזי הבנקאות ואגף פיתוח עסקי.

החטיבה הפיננסית והחשבונאית

בחודש נובמבר 2020 הוחלט שעם פרישתו של מר שלמה גולדפרב תאוחדנה החטיבה הפיננסית והחטיבה החשבונאית. במסגרת זו, החליט הדירקטוריון לאשר את מינויו של מר עומר זי, המכהן היום כחבר הנהלה וראש החטיבה הפיננסית, לתפקיד החשבונאי הראשי ולראש החטיבה הפיננסית והחשבונאית. כהונתו של מר זי גם כחשבונאי הראשי כאמור תחל ממועד פרישתו של מר גולדפרב מתפקידו כחשבונאי הראשי בבנק.

ניהול המשאב האנושי בתקופת אירוע נגיף הקורונה

הבנק פועל על בסיס התקנות וההנחיות שפורסמו על ידי גורמי המשלה ונוקט בשורת צעדים נוספים, על מנת לצמצם חשיפת עובדים ולקוחות לסיכון להדבקה ובמטרה לאפשר המשכיות עסקית. בכלל זה בוצע פיזור יחידות גדולות בין מתחמים שונים, נוסחו הנחיות למניעת התקהלויות של עובדי הבנק, הוגדרה עבודה בקפסולות ועוד.

בחודשים האחרונים הורחבה האפשרות לעבודה מהבית לאלפי עובדים, באמצעות מגוון פתרונות טכנולוגיים, זאת כחלק מההערכות לתרחישים שונים לאור התפרצות הנגיף.

יחסי עבודה

ביום 5 באוקטובר 2020 הכריזה הסתדרות העובדים הכללית החדשה - הסתדרות המעו"ף על שביתה/השבתה על פי חוק ליישוב סכסוכי עבודה ביחס למחלוקת שנתגלעה עליה מוטל חיסיון. ביום 1 בנובמבר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק, ועדי העובדים של הבנק וההסתדרות הכללית החדשה (הסתדרות המעו"ף) שאושר על ידי דירקטוריון הבנק, בכך הסתיים הסכסוך ובוטלה ההכרזה על השביתה.

הסכמים מהותיים

הסכם מעלות-סטנדרד

בהתאם להסכם מיום 29 במרס 2020 המחתה סטנדרד לוריטס סוכנות לביטוח בע"מ מקבוצת הראל, החל מיום 1 באפריל 2020, את מלוא הזכויות והחובות של סטנדרד על פי הסכם מעלות-סטנדרד, וזאת בכפוף להשלמת המיזוג של סטנדרד לתוך הראל. המיזוג הושלם ביום 2 ביולי 2020.

למידע נוסף בנוגע להסכם מעלות-סטנדרד ראה פרק [הסכמים מהותיים בדוח הכספי לשנת 2019](#).

הסכם שירותי מחשוב ותפעול לבנק אגוד לישראל בע"מ

הבנק הגיע להסכמות עם בנק אגוד לישראל בע"מ בדבר הארכת תקופת ההתקשרות למתן שירותי מחשוב ותפעול ("ההסכם"), תוך שינוי חלק מתנאי ההתקשרות.

במסגרת זו סוכם, בין היתר, כי בכפוף ובהתאם לתנאים המפורטים בכתב התוספת להסכם ("התוספת"), יוארך תוקפו של ההסכם עד ליום 31 בדצמבר 2022.

היקף השירותים השוטפים ורמת השירות שיינתנו על ידי לאומי לפי התוספת יהיו כפי השירותים השוטפים ורמת השירות שניתנו לאגוד ביום 31 בדצמבר 2016, ולאומי יספק לאגוד את השירותים השוטפים בתקופת התוספת על פי עקרון ה-follow me. בנוסף בוצעה התאמה לתמורה המשולמת במסגרת ההסכם.

ביום 26 במאי 2020 התקיימו התנאים המתלים הקבועים בתוספת, והתוספת נכנסה לתוקפה.

לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 12 במאי 2020 (אסמכתא 01-04-7130-2020) וביום 26 במאי 2020 (אסמכתא 01-05-2887-2020).

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).
ראה תיאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2019](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. חלק מההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מספר 14), התש"ף-2020

ביום 18 באוגוסט 2020 פורסם תיקון לחוק שיקים ללא כיסוי. התיקון קובע כי במקרה בו הוצג שיק לפירעון ולא הייתה יתרה מספקת בחשבון הלקוח שתאפשר את פירעונו, ישלח הבנק הודעה לבעל החשבון שעליו משוך השיק, כדי ליידע אותו בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבון עד שעתיים וחצי לפני תום יום העסקים, על מנת למנוע את סירוב השיק.
התיקון ייכנס לתוקפו שנה מיום פרסומו.

תיקון זה לחוק מחייב התאמות באופן העבודה מול הלקוחות בהקשר זה.

הוראות הפיקוח על הבנקים

טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 בעניין "יחס מימון יציב"

הטיטוט מאמצת את המלצות באזל III לעניין חישוב יחס מימון יציב נטו (Net Stable Funding Ratio - NSFR) במערכת הבנקאית בישראל.

בהתאם לטיטוט נדרש תאגיד בנקאי להחזיק יחס מימון יציב נטו - המוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש (כמוגדר בהוראה) - שיחושב על פי סך המטבעות ושלא יפחת מ-100% בכל זמן נתון.

יחס מימון יציב נטו יקוים וידווח בסך כל המטבעות יחידיו, אולם תאגידים בנקאיים מצופים לנטר ולבקר באופן פעיל את צרכי הנזילות הנדרשים ליחס מימון יציב נטו בכל אחד מהמטבעות העיקריים.

יחס המימון היציב נטו יהיה בשימוש שוטף של התאגיד הבנקאי וידווח להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון (במצבי קיצון תדירות הדיווח תוגבר).

תאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית יישם את ההוראה על בסיס מאוחד.

עקב אירוע נגיף הקורונה, יבחן הפיקוח על הבנקים בחודש דצמבר 2020, האם נדרשת דחיה ביישום הסופי של ההוראה שתחילתה נקבעה בשלב זה ליום 1 ביולי 2021.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 443 בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה שמטרתה לשפר את אופן הטיפול בפיקדונות ללא תנועה ובחשבונות שבעליהם נפטרו, זאת בין היתר, באמצעות הרחבת חובות האיתור של בעלי פיקדונות וחשבונות אלו, והדרישה שתתקיים פונקציה ארגונית, שמתפקידה לוודא טיפול בפיקדונות אלה.

יישום ההוראה, מחייב שינויים בתהליכי העבודה והמשאבים המוקצים לעניין זה.

יוזמות שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על הסדרה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בהוראות וביוזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוכיל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי שפועל החל מאפריל 2019 ואשר מאפשר לגורמים שונים לקבל דוחות וחיוויי אשראי בנוגע ללקוחות ולקוחות פוטנציאליים, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית, רפורמת מעבר בין בנקים וקידום רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל.

לפירוט נוסף בעניין זה ראה [בדוח הכספי לשנת 2019](#).

בנוסף, ניתן למנות במסגרת זו את הנושאים הבאים:

- ביום 1 במרס 2020 פרסם בנק ישראל עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון. התיקון להוראה כולל שינוי בחישוב הדרישות להון מזערי שמטרתו להקל על בנקים שסך נכסיהם המאזניים על בסיס מאוחד שווה או אינו עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. מטרת התיקון לאפשר שינוי במבנה המערכת הבנקאית תוך צמצום הדומיננטיות של שתי הקבוצות הבנקאיות הגדולות.
- ביום 12 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראות חדשות, העוסקות בהתאמות להוראות המפקח על הבנקים, שיחולו על בנקים חדשים ועל בנקים בשלב של הקמה. במסגרת זו פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 480 בעניין התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין החלות על בנק חדש ועל בנק בהקמה, וכן הוראת דיווח לציבור שתחול על תאגיד בנקאי חדש ותאגיד בנקאי בהקמה.
- ההוראות האמורות קובעות רגולציה מדורגת לבנקים חדשים, ויוצרות מדרגה פיקוחית מוגדרת וידועה למקימי בנק חדש, באשר לדרישות הפיקוחיות החלות על תאגיד מסוג זה. בנוסף, הן מגדירות את הדרישות שיחולו על בנק בהקמה.
- ההתאמות המרכזיות בהוראות האמורות עוסקות בנושאים הבאים: ההון העצמי הנדרש, יחס המינוף, יחס נזילות, הרכב הדירקטוריון וועדותיו, שימוש בשירותי מחשוב ענן, ממשל תאגידי ופרסום דוחות כספיים לציבור.
- ביום 12 במרס 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא ניהול סיכונים הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התיקון קובע, בין היתר, הקלות בנוגע לחובה החלה על הבנקים ברישום נהנים ובעלי שליטה בחשבונות המנוהלים עבור נותני אשראי ופלטפורמות P2P (ובלבד שמדובר בגופים המפוקחים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, שקיבלו רישיון למתן אשראי או רישיון להפעלת מערכת לתיווך אשראי, ובתנאי שהפעילות היחידה בחשבונות אלו נעשית מכוח הרישיונות). מטרת התיקון להסיר חסם אשר הקשה על גופים אלה לפעול במערכת הפיננסית הישראלית ולהתחרות במערכת הבנקאית.
- ביום 7 במאי 2020 הודיע בנק ישראל, כי מערך התשלומים השלים את תהליך פינוי קודי הזיהוי (קודי הבנק) אשר משמשים לזיהוי נותני שירותי תשלום ולקוחותיהם במערכות התשלומים. מהלך זה יאפשר לגופים העוסקים במתן שירותי תשלום (אשר הנים בעלי רישיון, או פטור מרישיון, המאפשר מתן שירותי תשלום), להתחבר ולפעול במערכות התשלומים ובכך צפוי להגביר את התחרות בתחום זה.
- תחום התשלומים - בשנים האחרונות חלו שינויים משמעותיים בתחום התשלומים, שנועדו לקדם את התחרות בתחום. בהמשך למגמה זו, נתנה רשות התחרות ביום 18 ביוני 2020 הארכה לפטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין חמשת הבנקים הגדולים, שעניינו שיתוף הפעולה ביניהם במסגרת מרכז סליקה בנקאי בע"מ ("מס"ב") שבבעלותם המשותפת. מס"ב היא תאגיד שבאמצעותו נסלקות כל עסקאות העברת תשלומים בין הבנקים. בהחלטת הפטור נקבעו תנאים חדשים שתפקידם להבטיח את יכולתם של גופים חוץ-בנקאיים להשתתף במערכת מס"ב וליהנות מהשירותים שהיא מציעה בתנאים שווים לבנקים. בכלל זה, מאפשרת ההחלטה לגופים אלה לקבל גישה למערכת התשלומים המידיים שמקדמת מס"ב. מערכת זו תאפשר העברות כספים בין חשבונות בנק באופן מיידי.
- במסגרת הפטור האמור נקבעו תנאים המחייבים את מס"ב לקבל כמשתתף כל נותן שירותי תשלום שרשאי לכך על פי דין ומיוצג על ידי בנק, ולאפשר לכל משתתף ליטול חלק בוועדות הפנימיות של מס"ב הנוגעות לענייניו. כמו כן, נאסר על חמשת הבנקים הגדולים לסרב סירוב בלתי סביר לתת לגוף חוץ-בנקאי את שירותי הייצוג הנדרשים על מנת לאפשר את חיבורו למס"ב כמשתתף. בנוסף לכך, נאסר על בנק לעשות שימוש במערכת התשלומים המידיים לצורך אפליקציית התשלומים שלו עד שהוא מייצג גוף חוץ בנקאי כך שהמיוצג מעביר עסקאות באמצעות אותה מערכת. בפטור נקבע כי תוקפו של תנאי זה, לעניין מערכת התשלומים המידיים, הוא עד יום 30 ביוני 2022 או עד חלוף שנה מהיום שבו התחיל גוף חוץ בנקאי ראשון להעביר עסקאות כאמור באופן שוטף וסדיר, לפי המוקדם.
- תנאים אלה, בשילוב עם יתר התנאים החלים על פעילותה של מס"ב, נועדו לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים להתחרות בבנקים על מתן שירותים פיננסיים שונים ולהציע לציבור שירותים פיננסיים שונים.
- במקביל לפטור הנ"ל מאישור הסדר כובל בעניין פעילות מס"ב, פרסם בנק ישראל הוראות למס"ב ולמשתתפים במס"ב לעניין חובת הייצוג בסליקה או בכללי מערכת מס"ב. במסגרת זו, קבע בנק ישראל את התנאים שנועדו לאפשר לנותני שירותי תשלום גישה למערכות התשלומים השונות המנוהלות על ידי מס"ב באמצעות ייצוגם על ידי המשתתפים בסליקה, וכן לעניין הגדרתו של "סירוב סביר" ותנאים שהמשתתפים כאמור רשאים להתנות כתנאי לייצוג האמור.

• ביום 24 ביוני 2020 פרסם משרד האוצר את תזכיר חוק מתן שירות מידע פיננסי, התש"ף-2020. תזכיר זה מבקש להחליף את החלקים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016, המתייחסים לשירות להשוואת עלויות פיננסיות בחוק חדש, שבו תוסדר כלל הפעילות הכלולה במתן שירותי מידע פיננסי, הן מצד הגופים שיינתנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מרכז מידע פיננסי של לקוחות. האסדרה המוצעת תאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי לקבל, בהסכמת לקוח, גישה מקוונת למידע פיננסי על לקוח ממקורות מידע פיננסי (בשלב זה: בנק, סולק שהוא מנפיק ואגודת פיקדון ואשראי), לצורך מתן שירותים שונים. במקביל תוטל על מקורות מידע כאמור החובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של לקוח, בכפוף להסכמתו. שירותי המידע הפיננסי בהם דן התזכיר כוללים: שירותי ריכוז מידע פיננסי ממקורות מידע פיננסי שונים; השוואת מחירים, עלויות או תשואות; העברת מידע לספקים פיננסיים לשם קבלת הצעות להתקשרות עבור הלקוח לשירותים פיננסיים שאותם הלקוח צורך או מבקש לצרוך (כלומר, הצעות מחיר מתחרות) או לשם סיוע בהתקשרות עמם; וכן ייעוץ בדבר התנהלות פיננסית. הגישה למידע הפיננסי של לקוח המצוי בידי מקורות מידע פיננסיים צפויה, בהתאם לדברי ההסבר, להסיר חסמים למעבר בין ספקים פיננסיים שונים ולעודד את התחרות, הן מצד הביקוש והן מצד ההיצע. החוק המוצע יחול גם על התאגידים הבנקאיים, הן כנותני שירותי מידע פיננסי והן כמקורות מידע.

• ביום 2 ביולי 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432 בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון לקוח. בהתאם לתיקון, על תאגיד בנקאי לאפשר ללקוח להגיש, באופן מקוון, בקשה להעברת תיק ניירות ערך לגוף פיננסי אחר, מבלי לחייבו להגיע אל סניף הבנק. תאגיד בנקאי לא יסרב סירוב בלתי סביר לבקשת לקוח להעברת תיק ניירות הערך כאמור. ההנחיה נועדה להקל על לקוח המעוניין להעביר את תיק ניירות הערך שלו בין גופים שונים במערכת הבנקאית ומחוצה לה, וכן לעודד את התחרות בשוק הברוקראז', בהתאם להמלצה שעלתה במסגרת דוח הברוקראז', שפרסמו הרשות לניירות ערך ורשות התחרות.

• ביום 2 באוקטובר 2020 פרסם תזכיר חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס') (הרחבת מקורות המימון לתאגידי אשראי חוץ בנקאי), התשפ"א-2020. התזכיר מאפשר להגדיל את מקורות המימון של תאגידי האשראי החוץ בנקאי, בין היתר, על ידי הגדלת סך הערך הנקוב המקסימלי של תעודות ההתחייבות שתוכל חברת אשראי חוץ בנקאית להנפיק לציבור (במקביל למתן אשראי ובכפוף ליתר התנאים הקבועים בחוק), מסך של חמישה מיליארד שקלים חדשים לסך של חמישה עשר מיליארד שקלים חדשים.

התפתחויות רגולטוריות עקב אירוע נגיף הקורונה

על רקע התפתחות אירוע נגיף הקורונה והשלכותיו על הכלכלה בישראל ובעולם, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, במטרה לסייע למשקי הבית והעסקים לצלוח תקופה זו, תוך מתן גמישות עסקית נדרשת לתאגידים הבנקאיים.

הצעדים האמורים מתמקדים, בין היתר, בהמשכיות מתן השירותים הבנקאיים לציבור הרחב בדגש על מעבר לערוצי דיגיטל השונים, מתן שירותים ללא צורך בהגעה לסניפי הבנק וביצוע התאמות לעבודה מרוחק; במתן הקלות שונות לבנקים שיאפשרו את תפקודם התקין בכוח אדם חסר; ובדרישה כי הבנקים יירתמו לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות.

להלן עיקרי הנושאים בהם עוסקות ההתאמות האמורות:

התאמות לעבודה מרוחק

• הנחיות הפיקוח על הבנקים:

- פתיחת סניפים - קביעת השיעור המינימלי של הסניפים שיהיו פתוחים לקהל בהתחשב בפיזור גיאוגרפי נאות, וביכולתם לספק שירותים בנקאיים לציבור רחב של לקוחות, תוך התייחסות לסוגי השירותים שיינתנו בסניפים אלה, והצורך בתיאום תור מראש, וכן הקצאת משאבים נאותים למענה טלפוני, תוך זמן סביר, ללקוחות המשתייכים לסניפים שאינם סניפי קהל.
- הצטרפות לשירותי דיגיטל - מתן אפשרות לשלוח ללקוחות הודעות בערוצים דיגיטליים, המציעות להם להצטרף לשירותי הבנקאות הדיגיטליים ומנחות אותם כיצד לבצע זאת. בנוסף, מתן אפשרות לבנק לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב שהונפק על ידי הבנק, הודעות אשר מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב.
- גיבוש מתווה להנפקת כרטיסי דביט ללקוחות מקבלי קצבאות הביטוח הלאומי - זאת על מנת לסייע ללקוחות למשוך את סכום הקצבאות מכל מכשיר בנק אוטומטי ללא הגעה לסניף.
- לקוחות פושטי רגל - הנחיה להנפיק כרטיסי דביט ללקוחות פושטי רגל ולצרפם לשירות המאפשר ביצוע פעולות בחשבון דרך אתר האינטרנט או האפליקציה של הבנק, ללא צורך באישור הנאמן בפשיטת רגל בכל בקשה פרטנית. זאת על בסיס עמדת הכונס הרשמי שנתן לכך הרשאה גורפת.

- ניהול חשבונות אפטרופוסות - הנחיות ביחס להנפקת כרטיסי חיוב לאפטרופוס ולאדם שמונה לו אפטרופוס במקרים המתאימים, וכן הנחיות לגבי צירוף אפטרופוס לקבלת מידע מרחוק, והסדרת הפעילות בחשבון אפטרופוסות לאו דווקא בסניף שבו מתנהל חשבון הלקוח.
 - הקלות לעניין קבלת שירותים בנקאיים באמצעות הטלפון - לרבות כריתת הסכם בנקאות בתקשורת, כריתת הסכם הוראות טלפונית, ביצוע שיחות טלפוניות לשיווק אשראי ללקוחות קמעונאיים, וכריתת הסכמים למתן אשראי (למעט הלוואה לדירור) בשיחת טלפון לא מוקלטת.
 - הפקדת שיקים - הגדלת מגבלת סכום הפקדת שיק בודד בסלולר מ-20,000 ש"ח ל-50,000 ש"ח.
 - מענה טלפוני אנושי מקצועי - הורדת הגיל המינימלי ממנו יקבל הלקוח קדימות בתור במענה הטלפוני מ-75 ל-70.
 - חובות זיהוי - הקלה בחובות הזיהוי בחשבון נאמנות כללי המנוהל על ידי עו"ד, רו"ח, או טוען רבני בעבור לקוחותיו. במקרה שהנאמן בחשבון נאמנות כללי (הפטור מהצהרת נהנים כל עוד אינו חורג מסכומים שנקבעו) מבקש לחרוג ממגבלות הסכומים שנקבעו לניהול חשבון מסוג זה, באפשרותו להסב את החשבון לחשבון שאינו מוגבל, על ידי משלוח הצהרת נהנים מעודכנת. הואיל ואין מדובר בפתיחת חשבון, ניתן לקבל את הצהרת הנהנים באמצעות הפקס (חלף קבלתה במקור).
 - ביטול הרשאה - קבלת הוראת לקוח לביטול הרשאה לחיוב חשבון (או חיוב מסוים בהרשאה), באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד (חלף הוראה בכתב).
 - צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירותי דמי כרטיס חיוב מידי, מכתב התראה של עורך דין ופעולה על ידי פקיד במוקד טלפוני) (הוראת שעה), התש"ף-2020 - בהתאם לצו שפורסם ביום 13 בספטמבר 2020, הוכרזו השירותים הבאים כשירותים בני פיקוח וסכומי העמלה המרביים שניתן לגבות עבורם הוגבלו, כמפורט להלן: פעולה על ידי פקיד במוקד הטלפוני - שניים וחצי ש"ח לפעולה; מכתב התראה של עורך דין - חמישים ש"ח למכתב; דמי כרטיס חיוב מידי - חל איסור על גביית עמלה. הצו חל לגבי לקוחות שהם יחידים ועסקים קטנים, ותוקפו לתקופה קצובה, כקבוע בצו. מטרת הצו להקל על הלקוחות בהתמודדות עם משבר הקורונה, לעודדם להימנע מלהגיע לסניפים ולהעדיף ביצוע פעילויות בנקאיות מרחוק. לצו האמור, צפויה להיות השפעה על הכנסות הבנק מגביית עמלות אלה.
 - רשם החברות ורשם המשכונות - גיבוש מתכונות עבודה מרחוק לצורך רישום וביטול משכונות ושעבודים.
 - תיקון תקנות המקרקעין (ניהול ורישום) - התיקון מאפשר רישום משכנתא באופן דיגיטלי וללא נוכחות פיזית בשני אופנים: רישום ישירות מול הרשם או רישום באמצעות הבנק.
 - הממונה על חוק המכר - הוראות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) קובעות, כי במקרים מסוימים רוכש דירה חדשה נדרש לשלם עבורה באמצעות "פנקס שוברים". הממונה על חוק המכר פרסם תהליך המאפשר תשלום השובר כאמור, ללא הגעה פיזית לסניף הבנק.
 - ייעוץ השקעות - רשות ניירות ערך - קביעת אפשרות לעריכה מרחוק של הליך בירור הצרכים הראשוני של לקוח חדש וכן הקלות לעניין דרישת עדכון צרכי הלקוח ואופן ביצוע העדכון, והקלות לעניין תיעוד שיחת ייעוץ. הקלה זו עמדה בתוקפה עד לסוף חודש אוגוסט 2020. בנוסף נקבעה הקלה קבועה לעניין ביצוע בקרה על ידי "בקר שיחה".
 - תיקון חוק ההוצאה לפועל - עד התיקון קבע החוק, כי הגבלה על שימוש בכרטיסי חיוב שהטיל רשם ההוצאה לפועל על חייב, לא תחול על שימוש בכרטיס חיוב מידי, בתנאי שניתן יהיה לבצע בו עסקאות כנגד יתרת זכות בלבד. התיקון מאפשר הנפקה של כרטיס דביט כאמור גם ללקוחות שיש בחשבונם מסגרת אשראי, וכן ביצוע עסקאות בכרטיס כנגד המסגרת הלא מנוצלת.
 - תיקון חוק כרטיסי חיוב - ויתור על דרישת "חתימה כחולה" על גבי חוזה הכרטיס והחלפתה בדרישה לקבל את הסכמתו של הלקוח ותיעודה בידי המנפיק.
- התאמות שנועדו להקל על הלקוחות בתחום האשראי**
- הנחיות הפיקוח על הבנקים:
 - הרתמות המערכת הבנקאית לסיוע למשק בצליחת המשבר על ידי הגדלת האשראי ותמחור הוגן של הלוואות - מכתב המפקחת על הבנקים, בו מדגישה המפקחת, את הציפיה הפיקוחית להמשיך ולספק אשראי בעת הזו ולהימנע מהקשחת תנאי החיתום, בדגש על לווים במגזר העסקים הקטנים והבינוניים ומשקי הבית; זאת, בראיה כלכלית הוליסטית וארוכת טווח, שלוקחת בחשבון את צרכי המשק והלקוחות.

- הפחתת דרישות יחסי ההון המזעריים - הקלה של בנק ישראל בדרישות ההון שמטרתה שימוש של הבנקים במקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מיישום ההקלה, לצורך הגדלת האשראי למשקי הבית ולמגזר העסקי; זאת בלי לגרוע מהצורך בחיתום מוקפד ואחראי, בדגש על מתן אשראי ללקוחות שלפני פרוץ משבר הקורונה עמדו בפירעון האשראי כסדרו. אין לעשות שימוש במקורות שישתחררו לצורך חלוקת דיבידנדים או ביצוע רכישה עצמית של מניות.
- הגדלת מגבלת החבות הענפית לענף הבינוי והנדל"ן - במטרה לתמוך בהמשך פעילות ענף הנדל"ן ולסייע לקבלנים לעמוד בצרכי המימון המתגברים, ניתנה אפשרות לבנקים להגדיל את האשראי לענף הבינוי והנדל"ן, כך שסך האשראי (בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות) יעלה משיעור של 20% לשיעור של 22% מסך כל חבויות הציבור.
- ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עו"ש - אפשרות לאישור חריגה מן המסגרת לבקשת לקוח לפרק זמן של שלושה ימים (חלף יום אחד לפני ההקלה), וכן אפשרות שלא ליישם את ההוראה על חריגות בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח לאנשים פרטיים ו-100,000 ש"ח לאשראי מסחרי, כאשר קיימת מסגרת אשראי בחשבון הלקוח. שיעור הריבית בחריגה לא יעלה על הריבית שנקבעה במסגרת האשראי האחרונה שהוסכמה עם הלקוח.
- דיווחים למערכת נתוני אשראי - בהתאם להנחיות בנק ישראל, נמחקו מהמאגר דיווחים שליליים בגין התראות על 5 שיקים חוזרים החל מיום 4 במרס 2020 עד 10 באוגוסט 2020. כמו כן, עסקאות שנכנסו לקשיים בתקופת משבר הקורונה, יסומנו עם הערה ייעודית. הקלות שניתנו ללקוחות בעקבות משבר הקורונה בקשר עם דחיית תשלומי הלוואות ומשכנתאות באות לידי ביטוי בשדות הדיווח למאגר.
- שיקים ללא כיסוי - הנחיית הפיקוח על הבנקים לפיה יש להשהות הגבלה של חשבון ובעליו בתקופה שנקבעה. המידע לגבי שיק שלא כובד יועבר למערכת לשיתוף נתוני אשראי.
- שיעור המימון במשכנתאות -
 - א. הבנק רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה בשיעור מימון 70% (לעומת 50% לפני ההקלה). מתן הלוואה מותנה בהצרת הלוואה, כי הלוואה אינה למטרת רכישת דירה נוספת.
 - ב. לצורך אמידת הכנסת הלוואה, התאגידים הבנקאיים רשאים להתחשב בסכום הממוצע של הכנסת הלוואה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה, בהתקיים התנאים הבאים: (1) להערכת הבנק, בחלוף משבר הקורונה הלוואה צפויה לחזור לעבודתו ברמת ההכנסה שהייתה לו טרם היציאה לחל"ת; (2) שיעור ההחזר מההכנסה של הלוואה, לאחר היציאה לחל"ת, לא יעלה על 70%; ו- (3) הבנק יקבע מגבלה כוללת להיקף האשראי הניתן אגב הקלה זו.
 - ג. הדרישה לפיה לצורך חישוב דרישת ההון, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור, לא תחול על הלוואות לדיור שאושרו בתקופה שהוגדרה. הקלה זו נועדה להקל בדרישת ההון מהבנק בגין המשכנתא ובהתאמה להפחית את הריבית על הלוואות לדיור.
- הסדרי חוב - החלפת דרישת החתימה על הסדר החוב בדרישה לקבלת הסכמה מתועדת של הלקוח, כך שניתן יהיה לקבל את הסכמת הלקוח גם באמצעות הטלפון.
- הקלות לעניין מועד מסירת דוח כספי עדכני לבנק, בהתאמה לארכה שניתנה לעניין זה על ידי רשויות המס.
- שינויים מסוימים בתנאי הלוואות, הקשורים לאירוע נגיף הקורונה (כגון דחיות במועדי תשלום, ויתור על ריבית פיגורים ועוד), המבוצעים מול לווה בודד או במסגרת תכנית ללווים שנתקלים בבעיות פיננסיות לטווח הקצר, לא יסווגו כחובות בעייתיים בארגון מחדש; זאת על מנת לסייע לייצב לווים שלא עומדים או עשויים שלא לעמוד בחובות התשלום החוזיות שלהם בעקבות השפעת אירוע נגיף הקורונה.
- הקלות בהחזרי משכנתא לזכאים - הנחיית החשב הכללי ומשרד הבינוי והשיכון בדבר הקלות בהחזרי משכנתאות לזכאים, לרבות הצורך בהפעלת שיקול דעת והתחשבות מיוחדת בכל הקשור בהליכי גביה, ואפשרות לדחיית תשלומי משכנתא לתקופה מצטברת של עד שישה חודשים - בבקשות חדשות של לווה זכאי שלא ביצע הקפאה להלוואה עד כה, אשר יוגשו לבנק עד 31 בדצמבר 2020. בבקשות של לווה זכאי, אשר כבר קיבל הקפאה להלוואה, על הבנק לאפשר להאריך את משכן של ההקפאות עד לתאריך 31 בדצמבר 2020, גם מעבר לתקופה של שישה חודשים במצטבר.
- מתווה לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה - מדובר במתווה מקיף שאומץ על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות משבר הקורונה. המתווה שפורסם חל על הלוואות מהסוגים הבאים: משכנתאות, הלוואות צרכניות והלוואות לעסקים (עם מחזור פעילות שנתי של עד 25 מיליון ש"ח), והוא כולל שורה של תנאים לעניין אופן פריסת החזרי הלוואות שנדחו והתשלומים שייגבו בגינן. התקופה להגשת בקשות לדחיית תשלומי הלוואה על פי המתווה הוארכה, עד ליום 31 בדצמבר 2020.

- תיקונים לתקנות שיקים ללא כיסוי, אשר משלימים את הנחיית הפיקוח על הבנקים בנושא (לפיה יש להשהות הגבלה של חשבון ובעלו בתקופה שנקבעה), ולפיהם, שיקים שחזרו החל מיום 4 במרס 2020 ועד ליום 10 באוגוסט 2020, ייגרעו ממניין השיקים המסורבים באופן קבוע (והגבלת החשבונות בטלה בהתאם).
- מתן מענה ללקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים על רקע משבר נגיף הקורונה - מכתב המפקח על הבנקים המבהיר, כי למרות החזרה לפעילות שגרה לצד קורונה, השלכות המשבר טרם הגיעו לסיומן, ונראה כי משקי בית ועסקים רבים מושפעים ומשיכו להיות מושפעים מהשלכות המשבר שנכפה עליהם, גם בטווח הקצר והבינוני. על רקע מציאות זו, נדרשים הבנקים לנסות ולמצות, ככל הניתן, דרכים שונות לגביית החוב על כלל מרכיביו מן הלקוח, טרם פניה לערכאות משפטיות, וזאת בעצימות גבוהה יותר בהשוואה לימי שגרה, במטרה לזהות קשיים ולסייע ללקוחותיהם לצלוח את התקופה המתגרת בה הם נמצאים, בשלב מוקדם ככל האפשר, ובכך לסייע במניעת תפיחת חובות והידרדרות עתידית שלהם. במסגרת זו ניתן לפעול במגוון כלים, ובהם: הארכת לוחות הזמנים לטיפול בחובות ביחס לימים שבשגרה; פניה יזומה ללקוחות שנקלעו לפיגור תוך זמן קצר על מנת לבחון אפשרויות סיוע; הצעת הסדרי תשלום נוחים; מתן הקלות בעמלות ובריביות פיגורים; פריסת חובות לתקופות החזר ארוכות יותר, ועוד.
- אירוע נגיף הקורונה - דגשים פיקוחיים לשינויים נוספים בתנאי הלוואה - מכתב שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 12 באוקטובר 2020, על רקע ההשפעה השלילית המשמעותית של אירוע נגיף הקורונה. המכתב מפרט פרקטיקות לייצוב לווים באופן זהיר ונאות, בעת ביצוע שינויים זהירים (prudent) בתנאי הלוואות. זאת, במטרה להקל על לחצים בתזרימי המזומנים של לווים שנפגעו, לשפר את היכולת שלהם לשרת את החוב, ולסייע ליכולת של התאגיד הבנקאי לגבות את החובות שלו. עקרונות המכתב מבוססים על הנחיות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב מיום 3 באוגוסט 2020 תוך התאמה לנסיבות הקיימות בישראל.

הקלות בשל התנהלות הבנק בכוח אדם חסר ומרוחק

- הנחיות הפיקוח על הבנקים:
 - שינויים בעבודת הדירקטוריון - הנחיה של הפיקוח על הבנקים המאפשרת לקיים ישיבות דירקטוריון באמצעות שימוש באמצעי תקשורת חלף נוכחות פיזית. בנוסף, ניתנה אפשרות ליו"ר הדירקטוריון לקבוע את המועד ואת תדירות הדיון בנושאים השונים (בכפוף לדרישות חוק החברות), וזאת בהתחשב בסיכונים המתפתחים ובשינויים המהירים בסביבת הפעילות, והצורך לנטר את פעולות התאגיד הבנקאי. כמו כן ניתנה הקלה לעניין מועדי אישור פרוטוקול הישיבות והפצתן.
 - דיווח על פעולות בלתי רגילות - הבהרה של הפיקוח על הבנקים, לפיה הבנקים נדרשים לדווח על פעולות אלה בזמן הקצר ביותר בנסיבות העניין. עם זאת, לעניין זה ניתן להתחשב בשינוי מתכונת עבודת התאגידים הבנקאיים בתקופה זו. במקרה של עיכוב בדיווח, יש לתעד את העיכוב. הבהרה זו עולה בקנה אחד עם הבהרה של רשות איסור הלבנת הון, לפיה הרשות תקבל בהבנה עיכובים שיחולו בהעברת הדיווחים אליה. לצד זאת, מדגישה הרשות שמצופה מהמוסדות הפיננסיים להעביר לרשות את המידע במקרים המתאימים, סמוך ככל שניתן למועד הפעילות, והכל בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים ובהתאם לצורך.
 - טיפול בתלונות הציבור - הקלות לעניין טיפול בתלונות הציבור, לרבות אופן מתן התשובה ללקוח, ופרקי הזמן למתן התשובה. בשלב זה קבע הפיקוח, כי ניתן לעשות שימוש בהקלות אלה בנסיבות חריגות מאוד, למשל, סגר כללי או הפחתה משמעותית בכוח האדם.
 - רוטציה וחופשה רציפה - הקלות שונות ביישום הדרישה לקיום חופשה רציפה בשנת 2020, תוך הבחנה בין עובדים שאינם ממלאים תפקידים שזוהו כרגישים לבין עובדים הממלאים תפקידים שזוהו כרגישים. לצד הקלה זו נדרשים הבנקים להגביר את הפיקוח והבקרה בנוגע לסיכוני מעילות והונאות.
- כללי:
 - היתר כללי להעסקת העובדים במשק בשעות נוספות, בהתחשב בצרכים הייחודיים של מקום העבודה ובהתחשב בטובת העובדים, בטיחותם ובצרכיהם, שעמד בתוקפו למשך חודשיים החל מיום 17 במרס 2020. ביום 4 באוקטובר 2020 פורסם היתר נוסף, שעמד בתוקפו עד ליום 31 באוקטובר 2020.

דחיית מועדי תחילה, הקלות בדיווחים לפיקוח והוראות נוספות

- דחיית מועד התחילה של הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 "בנקאות פתוחה" בכשלושה חודשים, כך שהיישום ההדרגתי של ההוראה יחל ביום 31 במרס 2021.
- דחיית היערכות הבנקים בנושאים שונים, ובכלל זה: דחיית היערכות לדיווח על תוצאות סקר ההשפעה הכמותית (QIS) בנושא מגבלות על שיעבוד נכסי תאגיד בנקאי; דחיית המועד להשלמת סקר ההשפעה הכמותית בנוגע לטיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מימון יציב נטו (NSFR) עד ליום 31 בדצמבר 2020 (הפיקוח על הבנקים יבחן בחודש דצמבר 2020 האם נדרשת גם דחיה ביישום הסופי של ההוראה שתחילתה נקבעה ליום 1 ביולי 2021); ודחיה בביצוע סקר הפערים אל מול הקוד הגלובלי למסחר במטבע חוץ (FX GLOBAL CODE).
- דחיית המועד האחרון לביצוע סקר בטיחות עבור מערכות בסיכון גבוה.
- הקלות בדיווחים לפיקוח בהתאם להוראות דיווח שונות, בין על ידי הקפאה זמנית של הדיווח ובין על ידי מתן דחיה במועד הדיווח הנדרש.
- דחיית ביצוע סקר בלתי תלוי על פונקציית הביקורת הפנימית (אוותו נדרש התאגיד הבנקאי לבצע אחת לחמש שנים לפחות), כך שאם תקופת חמש השנים מסתיימת במהלך שנת 2020, רשאי הבנק להאריך את השלמת הסקר בשישה חודשים.
- דחיית ביצוע סקר סיכונים תפעוליים (אוותו נדרש התאגיד הבנקאי לבצע אחת לשלוש שנים לפחות), כך שאם תקופת שלוש השנים מסתיימת במהלך שנת 2020, רשאי הבנק להאריך את השלמת הסקר בשישה חודשים.
- דחיית רפורמת "חובת ניידות בין בנקים" בשישה חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
- טיטוט צו פורסמה ביום 29 באוקטובר 2020 בהמשך להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 ("החוק"). בהתאם לחוק, מיום 31 בינואר 2021 ועד יום 31 בינואר 2024, סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות בנק בעל היקף פעילות רחב, בכל שנה, לא יעלה על 50% מסך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות הבנק כפי שהיה בשנת 2015. בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי הגבוהות מ-5,000 ש"ח ולא תופחת מסגרת האשראי בכרטיס אשראי של לקוח לסכום הנמוך מהסכום האמור. לעניין זה, "בנק בעל היקף פעילות רחב" הינו בנק ששווי נכסיו עולה על 20% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל.
- בהתאם לטיטוט הצו, ועל רקע ההרעה במצבם הכלכלי של משקי בית רבים בעקבות אירוע נגיף הקורונה, מוצע לקבוע כי סך מסגרות האשראי בכרטיסי אשראי של לקוחות בנק כאמור לא יעלה על 55% מסך המסגרות כאמור כפי שהיה בשנת 2015. בנוסף, מוצע לקבוע כי בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי הגבוהות מ-7,500 ש"ח וכי לא תופחת מסגרת האשראי בכרטיס אשראי של לקוח לסכום הנמוך מהסכום האמור. תוקף הצו המוצע יעמוד לתקופה מוגבלת של שנה אחת, עד יום 31 בינואר 2022, ובתום תקופה זו יחול ההסדר הקבוע בחוק.
- בהתאם להוראות החוק, הבנק החל לפעול לצמצום סך מסגרות האשראי כאמור, והוא יבצע את ההתאמות הנדרשות בהתאם להסדר הסופי שייקבע לפי החוק.
- ההתאמות השונות על רקע אירוע נגיף הקורונה, נקצבו לתקופות זמן שונות, בהתאם להערכות לגבי משך התמשכות אירוע נגיף הקורונה, והן מתעדכנות באופן דינאמי בהתאם לצרכי הלקוחות והמערכת הבנקאית, והמצב במשק. השפעת הוראות הרגולציה האמורות הינה חלק מההשפעה הכוללת של האירוע על הבנק והקבוצה כאמור בדוח זה.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי והתחזית של המדינה והבנק ליום 16 בנובמבר 2020:

קצר טווח	תחזית	ארוך טווח	דירוג חברת	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1+	stable	AA-	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	stable	A	S&P	
F1+	stable	A	Fitch	
	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

להלן התפתחות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של הבנק מה-1 בינואר 2020 ועד ליום 16 בנובמבר 2020:

- ב-18 בפברואר 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-30 באפריל 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-17 ביוני 2020 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-19 ביוני 2020 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-20 ביולי 2020 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-20 ביולי 2020 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-30 בספטמבר 2020 סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.00	1,865	251,356	3.25	2,085	260,094
בישראל					
4.74	281	24,128	3.92	227	23,499
מחוץ לישראל					
3.15	2,146	275,484	3.30	2,312	283,593
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.58	8	711	3.31	6	734
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.58	8	711	3.31	6	734
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.89	52	11,069	0.64	16	10,027
בישראל					
0.86	1	469	-	-	157
מחוץ לישראל					
1.85	53	11,538	0.63	16	10,184
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.25	29	46,546	0.11	20	76,037
בישראל					
1.47	4	1,097	-	-	925
מחוץ לישראל					
0.28	33	47,643	0.10	20	76,962
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.45	1	885	0.19	1	2,096
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.45	1	885	0.19	1	2,096
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
1.46	253	69,902	1.02	197	77,899
בישראל					
2.51	32	5,145	1.98	23	4,688
מחוץ לישראל					
1.53	285	75,047	1.07	220	82,587
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
-	-	4,870	0.32	7	8,655
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	4,870	0.32	7	8,655
סך הכל					
2.45	2,526	416,178	2.24	2,582	464,811
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,013			5,332		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
41,441			51,800		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
2,526	463,632		2,582	521,943	
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
4.19	318	30,839	3.46	250	29,269
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור בישראל					
(0.51)	(332)	259,909	(0.30)	(221)	291,722
(0.13)	(43)	129,367	-	1	154,851
(0.89)	(289)	130,542	(0.65)	(222)	136,871
(1.79)	(71)	15,951	(0.70)	(25)	14,356
(3.08)	(46)	6,035	(0.20)	(4)	7,850
(1.01)	(25)	9,916	(1.30)	(21)	6,506
(0.59)	(403)	275,860	(0.32)	(246)	306,078
סך הכל					
פיקדונות הממשלה בישראל					
(2.12)	(1)	190	(2.13)	(1)	189
-	-	251	-	-	56
(0.91)	(1)	441	(1.64)	(1)	245
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים בישראל					
-	-	47	(0.12)	(1)	3,418
-	-	-	-	-	-
-	-	47	(0.12)	(1)	3,418
סך הכל					
פיקדונות מבנקים בישראל					
(0.60)	(9)	6,015	(0.08)	(1)	5,169
-	-	99	-	-	165
(0.59)	(9)	6,114	(0.08)	(1)	5,334
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר בישראל					
(0.70)	(1)	576	-	-	426
-	-	-	-	-	-
(0.70)	(1)	576	-	-	426
סך הכל					
אגרות חוב בישראל					
(0.40)	(20)	19,938	(2.55)	(117)	18,527
-	-	-	-	-	-
(0.40)	(20)	19,938	(2.55)	(117)	18,527
סך הכל					
(0.57)	(434)	302,976	(0.44)	(366)	334,028
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		91,840			113,655
		4,209			631
		27,951			36,485
(434)		426,976	(366)		484,799
		36,656			37,144
(434)		463,632	(366)		521,943
סך כל האמצעים ההוניים					
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.88	2,092		1.80	2,216	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.93	1,845	385,339	1.84	1,991	435,542
3.24	247	30,839	3.11	225	29,269
2.03	2,092	416,178	1.92	2,216	464,811
סך הכל					
(1.75)	(71)	16,301	(0.69)	(25)	14,577
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.55	6,596	248,710	3.06	5,985	261,477
בישראל					
4.90	911	24,921	4.16	739	23,793
מחוץ לישראל					
3.67	7,507	273,631	3.16	6,724	285,270
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.62	25	726	3.66	20	731
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.62	25	726	3.66	20	731
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.87	141	10,093	0.77	65	11,334
בישראל					
1.35	4	397	-	-	202
מחוץ לישראל					
1.85	145	10,490	0.75	65	11,536
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.25	96	51,039	0.14	69	63,480
בישראל					
1.39	12	1,157	0.23	2	1,161
מחוץ לישראל					
0.28	108	52,196	0.15	71	64,641
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.32	2	826	0.36	5	1,857
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.32	2	826	0.36	5	1,857
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
1.69	832	65,667	1.21	681	74,958
בישראל					
2.70	113	5,601	2.33	84	4,823
מחוץ לישראל					
1.77	945	71,268	1.28	765	79,781
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ה)					
0.68	29	5,658	0.36	23	8,551
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.68	29	5,658	0.36	23	8,551
סך הכל					
2.83	8,761	414,795	2.27	7,673	452,367
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
5,906			5,297		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
42,379			52,005		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)					
8,761			7,673		
463,080			509,669		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
4.35	1,040	32,076	3.69	825	29,979

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח	שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.71)	(1,381)	260,250	(0.36)	(768)	282,925
בישראל					
(0.13)	(120)	126,907	(0.03)	(36)	147,677
לפי דרישה					
(1.26)	(1,261)	133,343	(0.72)	(732)	135,248
לזמן קצוב					
(1.93)	(230)	15,923	(0.88)	(98)	14,783
מחוץ לישראל					
(2.00)	(84)	5,611	(0.45)	(22)	6,521
לפי דרישה					
(1.89)	(146)	10,312	(1.23)	(76)	8,262
לזמן קצוב					
(0.78)	(1,611)	276,173	(0.39)	(866)	297,708
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(1.36)	(2)	197	(1.41)	(2)	190
בישראל					
-	-	328	-	-	97
מחוץ לישראל					
(0.51)	(2)	525	(0.93)	(2)	287
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	19	(0.17)	(2)	1,588
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	19	(0.17)	(2)	1,588
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.52)	(19)	4,921	(0.22)	(9)	5,553
בישראל					
-	-	55	-	-	152
מחוץ לישראל					
(0.51)	(19)	4,976	(0.21)	(9)	5,705
סך הכל					
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.63)	(2)	421	(0.83)	(8)	1,288
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.63)	(2)	421	(0.83)	(8)	1,288
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.02)	(449)	19,865	(1.79)	(280)	20,902
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.02)	(449)	19,865	(1.79)	(280)	20,902
סך הכל					
(0.92)	(2,083)	301,979	(0.48)	(1,167)	327,478
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
92,797			108,239		
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
3,849			1,883		
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
27,798			35,139		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(2,083)		426,423	(1,167)		472,739
סך כל ההתחייבויות					
36,657			36,930		
סך כל האמצעים ההוניים					
(2,083)		463,080	(1,167)		509,669
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.91	6,678		1.79	6,506	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
2.05	5,868	382,719	1.83	5,779	422,388
בישראל					
3.38	810	32,076	3.25	727	29,979
מחוץ לישראל					
2.15	6,678	414,795	1.92	6,506	452,367
סך הכל					
(1.89)	(230)	16,306	(0.87)	(98)	15,032
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסות (הוצאות) (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	הכנסות (הוצאות) ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
0.36	42	46,845	3.42	405	47,969
סך נכסים נושאי ריבית					
0.65	48	29,419	(2.32)	(127)	22,125
סך התחייבויות נושאות ריבית					
1.01			1.10		
פער הריבית					
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.58	1,738	272,436	2.13	1,630	308,956
סך נכסים נושאי ריבית					
(0.29)	(148)	202,488	(0.17)	(101)	232,558
סך התחייבויות נושאות ריבית					
2.29			1.96		
פער הריבית					
מטבע חוץ					
2.62	428	66,058	1.52	297	78,617
סך נכסים נושאי ריבית					
(1.93)	(263)	54,768	(0.70)	(113)	64,768
סך התחייבויות נושאות ריבית					
0.69			0.82		
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
2.31	2,208	385,339	2.16	2,332	435,542
סך נכסים נושאי ריבית					
(0.51)	(363)	286,675	(0.43)	(341)	319,451
סך התחייבויות נושאות ריבית					
1.80			1.73		
פער הריבית					

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2019			2020		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.74	1,293	46,323	2.26	805	47,539
(2.79)	(627)	30,100	(1.18)	(223)	25,166
0.95			1.08		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.50	5,125	273,994	2.24	4,993	297,462
(0.29)	(438)	202,192	(0.21)	(352)	222,375
2.21			2.03		
מטבע חוץ					
2.79	1,303	62,402	1.81	1,050	77,387
(1.97)	(788)	53,381	(1.02)	(494)	64,905
0.82			0.79		
סך פעילות בישראל					
2.70	7,721	382,719	2.17	6,848	422,388
(0.87)	(1,853)	285,673	(0.46)	(1,069)	312,446
1.83			1.71		

ראה הערות [בעמוד 253](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2020 לעומת 2019		2020 לעומת 2019	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)	שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי ^(ח)
מחיר	כמות	מחיר	כמות
במיליוני ש"ח			
נכסים נושאי ריבית			
אשראי לציבור			
70	150	220	292
בישראל			
(6)	(48)	(54)	(35)
מחוץ לישראל			
64	102	166	257
סך הכל			
נכסים נושאי ריבית אחרים			
58	(154)	(96)	144
בישראל			
(4)	(10)	(14)	(13)
מחוץ לישראל			
54	(164)	(110)	131
סך הכל			
118	(62)	56	388
סך כל הכנסות הריבית			
התחייבויות נושאות ריבית			
פיקדונות הציבור			
24	(135)	(111)	62
בישראל			
(3)	(43)	(46)	(8)
מחוץ לישראל			
21	(178)	(157)	54
סך הכל			
התחייבויות נושאות ריבית אחרות			
4	85	89	42
בישראל			
-	-	-	-
מחוץ לישראל			
4	85	89	42
סך הכל			
25	(93)	(68)	96
סך הכל הוצאות הריבית			
93	31	124	292
סך הכל בנטו			

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס יתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של 1,469 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2019 - 210 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של תשעה חודשים בסך של 304 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 בספטמבר 2019 - 297 מיליון ש"ח).